

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

КАДІЄВСЬКА І.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

БИКОВА А.М.

Варшавський державний університет, м. Варшава, Польща

На шляху розвитку української державності сьогодні постають актуальні проблеми, розв'язання яких виступає гарантом розвитку всіх суспільних інститутів. Необхідність входження нашої країни в нову модель розвитку Європи передбачає підготовку нової генерації спеціалістів, професіоналів, здатних враховувати світові реалії та реагувати на зміни в глобальному масштабі. Сучасне динамічне середовище потребує підготовки фахівців, здатних адаптуватись до його особливостей, працювати за умов постійного оновлення інформації. Питання самореалізації особистості традиційно пов'язуються з гуманістичною психологією, у якій даний термін є центральним. Звернемо увагу на представленість ідеї самореалізації у вітчизняній психологічній науці. Аналіз дає змогу відкрити глибокі й змістовні психологічні підвалини даного явища. Сучасне життя зі своїм насиченим інформаційним простором спонукає людство, до осмислення й усвідомлення того факту, що треба самореалізовуватися в цьому складному і дуже, інтенсивному столітті. Одним із кроків до створення освітнього простору в руслі комфортної атмосфери, є гуманізація освітнього середовища. Спираючись на визначення «гуманізація освіти - розповсюдження ідей гуманізму на зміст, форми, методи навчання; забезпечення освітнього процесу вільного і всебічного розвитку особистості, її активної участі в житті суспільства зрозумілим стає той факт, що саме побудова освітнього середовища на засадах гуманістичної педагогіки надає поштовх до розкриття внутрішнього потенціалу особистості, що, в свою чергу, служить стимулом до самореалізації особистості. Сучасна вища школа, як соціально-педагогічна система покликана забезпечити досягнення таких освітніх результатів, які б відповідали б цілям розвитку особистості й сучасним вимогам суспільства. Щоб гідно жити в сучасному суспільстві, особистість повинна бути компетентною в різних сферах діяльності. Вища школа має допомогти студентам в оволодінні технологіями життєтворчості, створити умови для розкриття потенціалу самопізнання, самооцінки, самоактуалізації, саморегуляції, самореалізації, самоконтролю, інтеграції до соціокультурного простору. Важливою метою освіти є формування рівня

соціальної зрілості студентів, достатнього для забезпечення його автономності, самостійності в різних сферах життя. Компетентнісний підхід покликаний подолати прірву між освітою і життям. Перехід до компетентнісного підходу означає переорієнтацію на результат освіти в діяльнісному вимірі, розгляд цього результату з погляду потреби в суспільстві, забезпечення спроможності студента відповідати новим запитам ринку, мати відповідний потенціал для практичного розв'язання життєвих проблем, пошуку свого «Я» у професії, суспільстві.

Компетентнісний підхід полягає в акцентуванні на накопиченні нормативно визначених знань, умінь і навичок до формування й розвитку здатності практично діяти, застосовуванні індивідуальної техніки та досвіду успішних дій у ситуаціях професійної діяльності й соціальної практики.

Перспективність компетентнісного підходу полягає в тому, що він передбачає високу готовність до успішної діяльності в різних сферах суспільного життя. Саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливості орієнтуватися у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвиткові ринку праці, подальшому здобутті освіти. Означимо деякі системи компетентностей: Ключові компетентності – надпредметні (міжпредметні) компетентності, які визначають здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культуродоцільні види діяльності, ефективно розв'язувати відповідні проблеми. Загально - галузеві – їх набувають упродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі. Предметні компетентності – вони набуваються упродовж вивчення того чи іншого предмета, курсу, дисципліни. Європейські експерти пропонують таку внутрішню структуру компетентності: знання, пізнавальні навички, практичні навички, відношення, емоції, цінності та етика, мотивація. До ключових компетентностей студента можемо віднести: пізнавальну компетентність, особистісну компетентність, самоосвітню компетентність, соціальну компетентність, творчу компетентність.

Самореалізацію особистості потрібно розглядати як свідомий процес найбільш повного розкриття і зростання сутнісних сил людини в процесі багатогранної, вільної діяльності, який розгортається під дією суперечностей між «Я» - ідеалом і «Я» - реальністю, і має різні рівні свого становлення і розвитку. Потреба в самореалізації є джерелом активності особистості, активність же визначає ті види діяльності, в яких дана потреба задовольняються. Процес життєтворчості досягає кульмінації під час вирішального вибору в основних сферах самореалізації особистості.

